

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET
Riksomfattande etiska delegationen inom
hälso- och sjukvården (ETENE)
Ritva Halila

UTLÅTANDE

Dnr
STM091:00/2002

24.2.2004

Social- och hälsovårdsministeriet
Registratorskontor

Hänvisning STM091:00/2002

Ärende **DET NATIONELLA PROJEKTET FÖR TRYGGANDE AV HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I FRAMTIDEN: TILLGÅNG PÅ VÅRD OCH KÖHANTERING**

Arbetsgruppen för det nationella hälsoprojektet har förberett anvisningar för genomförandet av tillgången på vård och köhantering. Arbetsgruppen avlämnade sin promemoria den 5 januari 2004. Man har begärt utlåtande till promemorian med speciell hänsyn till förslag till revidering av folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård och lagen om patientens ställning och rättigheter samt till förslag till klargörande av anordningsansvar, riksomfattade rekommendationer samt offentlighet av kötider. Den etiska delegationen inom hälso- och sjukvården ETENE behandlade begäran om utlåtande samt arbetsgruppsrapporten i sitt möte den 3 februari 2004 och föreslår det följande:

ETENE anser det viktigt att arbetets etiska grunder spelar en central roll i arbetsgruppens rapport. Att öka rättvisa och jämlikhet är en grundlagsfäst förpliktelse för den offentliga hälso- och sjukvården men också en etisk förpliktelse för de som arbetar inom hälso- och sjukvården.

Delegationen anser att det omfattande projektet öppnar stora möjligheter. Arbetsgruppen har samlat ett omfattande material och genomtänkt noggrant sina slutsatser som bygger på materialet. Om lagstiftningsprojekten och förslagen som berör arbetsfördelningen förverkligas, leder det till betydande ändringar.

Delegationen konstaterar att folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård och lagen om patientens ställning och rättigheter, som för tillfället är ramlagar som baserar sig på principer, kommer möjligen som följd till de föreslagna ändringarna att förändras i riktning mot kvalitetsstandarder och att prioriteringsbeslut kommer förmodligen fattas på grund av dessa lagar.

Eftersom arbetsgruppens arbete och diskussionen kring detta har koncentrerat sig mycket på sjukvård, uppstår det en fara att finansieringen av preventiva insatser måste nedskäras för att frigöra resurser för arbetet att minska köer och säkerställa tillgång på vård i utsatt tid.

Delegationen bedömer att tidtabellen för förverkligandet av arbetsgruppens förslag är för sträng och vissa delegationsmedlemmar vågade ifrågasätta att köerna kunde minskas genom att ta bort patienter från köerna tekniskt utan vård. Speciellt i fråga om munsjukdomar ansåg man att det finns en fara att verksamheten fokuserar sig på

K:\DATA\TEKSTIT\RHAL\ETENE2002-2006\Muistiot\HoitoonpääsySV.doc

Postadress: PB 33, FIN-00023 Statsrådet
Gatuadress: Kyrkogatan 14 Helsingfors

Telefon: +358-9-16001
Direkt: +358-9-160 73834
Telefax: +358-9-160 74312

Epost:
ritva.halila@stm.fi
www.etene.org

vård av munsjukdomar i stället för preventiva insatser vilket från folkhälsans synvinkel inte är oproblematiskt.

Projekt som koncentrerar sig på köhantering och tillgång på vård också lätt åsidosätter personer som har flera problem och som inte kan ändamålsenligt kategorisera enligt kriterierna för vård av enskilda sjukdomar.

Delegationen anser det bra att efter reformen kommer köerna att vara offentliga. På detta sätt är både medborgare samt läkare som remitterar sina patienter till den specialiserade sjukvården bättre än tidigare medvetna om möjligheterna att få vård. Att köerna är offentliga gör det också lättare att jämföra tillgång på vård mellan olika enheter.

Projektets slutrapport ansåg det viktigt att riksomfattande kriterier sammansättas för tillgång på vård vid sjukdomar som kräver icke-brådskande vård. Om detta lyckas bra så är det ett exempel på prioritering som på ett bra sätt är transparent och rättvist. Det har alltid funnits prioritering inom hälso- och sjukvården. Tidigare använde man prioritering och köhantering på mycket olika sätt och enligt olika kriterier i olika delar av landet. Poängsystemet ansågs emellertid vara problematiskt. För långtgående förenkling kan leda till ett ojämnt system. I flera länder har försök med poängsystem för olika sjukdomar misslyckats.

Delegationens ställningstagande grundar sig på diskussionen på mötet och det arbete som senare genomfördes av arbetsgruppsmedlemmarna. Utlåtandet och promemorian kommer att diskuteras även vid det nästa delegationsmötet den 10 mars 2003. Om nya synpunkter uppstår vid detta möte i fråga om arbetsgruppspromemorian, tillstår vi dem gärna arbetsgruppen trots att den utsatta tiden för utlåtanden har gått ut.

På delegationens vägnar

Martti Lindqvist
Ordförande för ETENE

Ritva Halila
Generalsekreterare för ETENE